

מה' אשה לאיש

דומה הדבר לנס הכפול שארע בעת קריעת ים סוף, ולא לנס בקיעת הירדן שהנס היה בצד אחד בלבד.

ספר "ומתוק האור נישואין"

שינוי הזיווג, גדול יותר משינוי הולד

על דברי חז"ל: ארבעים יום לפני יצירת הולד בת קול יוצאת ואומרת בת פלוני לפלוני, כתבו התוספות (סהנדרין כב. ד"ה ארבעים): כי מכל מקום בארבעים הימים הראשונים מועילה התפילה להפוך את העובר לזכר או לנקבה, כדברי הגמרא (ברכות ס.). כי ארבעים יום קודם יצירת הולד, אדם מתפלל על אשתו דתלד זכר, ומוסיפים שם תוספות ואומרים: אפילו זיווג ראשון מתהפך בתפילה. יש לשאול: מדברי התוספות משמע, כי לשנות את הזיווג על ידי תפילה, הוא חידוש גדול יותר מאשר להפוך את הולד מזכר לנקבה, כי הרי תוספות מדגישים ואומרים כי 'אפילו זיווג ראשון מתהפך בתפילה', והלשון אפילו משמעותו שמדבר בחידוש גדול יותר. לכאורה היינו מבינים כי אדרבה, לשנות את הולד מזכר לנקבה הוא חידוש יותר גדול מאשר לשנות את הזיווג.

חז"ל (ברכות ז.) אמרו, כי בכל הימים בהם בלעם רצה לקלל ישראל, הקב"ה לא כעס, כדי שלא יוכל בלעם לקללם, וצריך להבין, מדוע היה צורך בכך, וכי יבצר מהשי"ת למנוע מבלעם לבל יקלל את ישראל? למדנו מכאן, כי הנהגת השי"ת עם האדם היא, שאין הוא נוטל ממנו את הכח שקיבל מידיו. לכן עדיף היה להשי"ת כביכול שלא לכעוס, על פני לקיחת הכח שניתן לבלעם לקלל. מעתה ניתן להבין, כי קל יותר להפוך זכר לנקבה או להיפך, מאשר לקחת מהאדם את הזיווג שכבר הוכרז עליו מן השמים. לכן יש חידוש בכך שיכול האדם לשנות בתפילה את זיווגו שניתן לו משמים, מזכר לנקבה או להפך.

ספר "ומתוק האור נישואין" בשם רב שטיינמן זצ"ל בספרו "איילת השחר"

מידות עוברות בתורשה

התורה מספרת שאברהם שולח את אליעזר לחרן למצוא אשה לבנו יצחק, ומשביעו כי לא יקח לבנו "מבנות הכנעני אשר אנכי יושב בקירבו כי אם אל ארצי ומולדתי ולקחת אשה לבני יצחק" (בראשית כד, ג-ד). הדבר קשה, מדוע העדיף אברהם את בנות מולדתו וארץ אביו, והרי גם הם היו שטופים בעבודה זרה? הר"ן (בדרשותיו דרוש ה) מחלק ואומר יסוד: עבודה זרה היא פגם בדעות ובהשקפות וענינים התלויים בדעות אינם מוטבעים בגוף ונפש האדם, אלא ניתנים להיפוך ולשינוי על ידי

אמר רב משום רבי ראובן בן אצטרובלי, מן התורה, מן הנביאים ומן הכתובים, מה' אשה לאיש. מן התורה דכתיב: "ויען לבן ובתואל ויאמרו מה' יצא הדבר" (בראשית כד), מן הנביאים דכתיב: "ואביו ואמו לא ידעו כי מה' היא" (שופטים יד), מן הכתובים דכתיב: "בית והון נחלת אבות ומה' אשה משכלת" (משלי יט). (מועד קטן יח:

) בעל חידושי הרי"ם מאיר לנו מאמר זה בביאור מיוחד: שלשת הגורמים שנראים בעיני העולם כקובעים ומכריעים בשיקולי בחינת זיווג, הם: משפחה, מראה, ממון, ובלשון ספרים קדמונים: טוב, ערב, מועיל. כדי להוציא זאת מהלב, מורים לנו חז"ל במאמר זה, שגורמים אלו קבועים רק למראית העין, והאמת, שהכל נגזר על ידי ההשגחה ע"י קורא הדורות מראש. ואילו שיקולים אלו אינם אלא האמצעים והכלים של ההשגחה העליונה, לסבב ולהנהיג, ולקבוע את הזיווג הנכון. כנגד קיבול ההכרעה לפי תכונות האדם ויחסו, מביאים חז"ל את פרשת אליעזר ורבקה, שבה היו גורמים אלו, עם זאת מדגישה התורה "מה' יצא הדבר". כנגד ענין המראה, מביאים חז"ל את האמור בשמשון, שהלך אחר מראה עיניו (סוטה ט); אך באמת לא היה זה אלא אמצעי, לקיים את מה שכבר נגזר מראש "כי מה' היא". וכנגד הממון כגורם, לכאורה, בבחינת הזיווג מציבים חז"ל את הכתוב במשלי "בית והון נחלת אבות ומה' אשה משכלת", שלאמיתו של דבר אין קשר בין השניים.

ספר "שהשמחה במעוננו"

בכל שידוך ישנו נס כפול

ידוע כי נס דומה לקריעת ים סוף התרחש כאשר בני ישראל נכנסו לארץ ישראל, והירדן נבקע לפניהם. ועם כל זאת, לא הזכירו חז"ל כי זיווגו של אדם דומה לבקיעת הירדן אלא דוקא לקריעת ים סוף. ביאור נפלא בדבר כתב הבעל ה"הפלאה" (כתובות ת.), כי ישנו הבדל מהותי בין קריעת ים סוף לבקיעת הירדן. לגבי קריעת ים סוף נאמר: "והמים להם חומה מימינם ומשמאלם" (שמות יד. כב), ומכאן שהנס התקיים משני צדדים של ישראל. לעומת זאת, לגבי בקיעת הירדן נאמר: "ויעמדו המים היורדים מלמעלה קמו נד אחד... והיורדים על ים הערבה ים המלח תמו נכרתו" (יהושע ג. טז), ומכאן שהמים היורדים מלמעלה נעמדו כתומה, ואילו המים שבצד השני הוסיפו לזרום כטבעם כלפי מטה. נמצא אם כן שבבקיעת הירדן לא היה הנס כי אם מצד אחד בלבד. לפי זה נבין, כי בזיווג יש צורך בנס בשני הצדדים, דהיינו להתאים את החתן לכלה ואת הכלה לחתן, על כן

כתב השו"ע (יו"ד סי' רמ סכ"כ): חייב אדם בכבוד אחיו הגדול, בספר פסקים ותשובות (אות נח) כתב: והנה לשון הרמב"ם (ה' ממרים פ"ו הט"ו): אדם חייב בכבוד אחיו הגדול ככבוד אביו. ומפשטות לשונו משמע שכבוד אחיו הגדול שיה ממש לכבוד אביו. אמנם הסכימו האחרונים שאין כוונתו להשוותם לגמרי, אלא כוונתו שהוא מצות עשה כמו אביו, וגדר הכבוד הוא בדרגה פחותה מאביו ואמו. לגבי מורא, אינו חייב באחיו הגדול, כי דרשת חז"ל הוא רק לענין כבוד. לכן מותר לקרואו בשמו ולישב במקומו, וכן מותר לסתור את דבריו, במתינות ובדרך ארץ דאל"ה יש בזה איסור מדין כבוד.

פתגם: מה להגיב? לעיתים לא להגיב, זו התגובה
ספר "שמחלה"

חקירה: קידושי כסף
האשה קונה את הכסף, ורגע לאחר מכן הקידושין חלים, או שהם באותו רגע. (תורת הקניינים ח"א עמוד תקב: רגע אחרי)

ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: עורבא פרח
עם הארץ שהתיימר להיות למדן, נשאל על ידי חבירו: מה פירושו של הביטוי המצוי בגמרא (ביצה כא.): עורבא פרח? נטל הלה את הגמרא עיין ברש"י, ולבסוף הסביר: עורבא פרח פירושו: נתן לו חזיר לאשה. מה משמע? השתומם איש שיחו. הרי רש"י מפורש הוא, השיב הלמדן: עורבא פרח: השיאו לדבר אחר.
ספר "חד וחלק" ח"ב (דף ע)

מזל טוב לבני החתן אליאב ולכלתו אסתר

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, ויקטוריה שושנה בת ג'ויס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים, חיים אהרן לייב בן רבקה, שמחה ג'וזת בת אליו, חיים בן סוזן סולטנה, סשה שלום בן דבורה רחל, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלוה, פייגא אולגה בת ברנה, רינה בת פיבי. לידה קלה לרינה בת זהרה אנריאת. זרע של קיימא לחניאל בן מלכה ורות אוריליה בת מרים.
לעילוי נשמת: ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה

חינוך ורקע שונה, ותלויים לגמרי באפשרות הבחירה שבעולם. לא כן עניני המידות שהן תכונות נפשיות טבעיות נמשכות אחרי המזג, שמאחר שמוטבעות הן בעצמות האדם הרי הן עוברות בירושה לבניו. לכן לא חשש אברהם מפני גם הדעות של עבודה זרה של בנות ארם נהרים, בידעו שעניני דעות נתנים לשינוי על ידי טבילה במי הדעת, וכניסה תחת צל האמונה בבית אברהם, אבל בנות הכנעני מושחתות גם במידות רעות, ומידות רעות מוטבעות בגוף ובנפש האדם, ועוברות בתורשה ואינן הפיכות, לכן לא תיקח מהם.
ספר "שהמשחה כמעוננו" בשם דרשות הר"ן

מנהג נתינת השעון לכבוד האירוסין
רבים נהגו להעניק לחתן ולכלה שעון בעת שמחת הארוסין, וכמה וכמה טעמים נאמרו למנהג זה: בעלון "נחלת יעקב יהושע", הובאו דברי חז"ל (שמות רבה טו. לא) על הפסוק (שמות יב. ב): "החודש הזה לכם ראש חודשים", משל למלך שקידש אשה וכתב לה מתנות, כך הקב"ה קידש את ישראל במתן תורה שנאמר: (יהושע ב. כא): "וארשתין לי לעולם, ומסר להם את הלבנה", כלומר, הקב"ה נתן לישראל את הלבנה כמתנה לכבוד הארוסין, לפני מתן תורה. מהלך הלבנה הוא הקובע את על הזמנים. לפיה נקבעים כל זמני הרגלים והמועדים. וכדוגמא לזה נוהגים לתת לחתן שעון, המורה על הזמנים. לכאורה טעם זה יפה למה שהחתן נותן לכלה, דומיא להקב"ה שנתן לעם ישראל, ולא למה שהכלה נותנת לחתן. ה"אמרי אמת" באר את המנהג על פי מה שאמר האדמו"ר מפשיסחא, שהשעון הוא "ספר מוסר", ולכן נותנים שעון זהב לחתן, כדי שידע שכל דקה שיה זהב.

על האדמו"ר מבעלז מסופר, שכשקיבל את שעונו, שמח שמחה גדולה, שאלוהו: לשמחה זו למה זו עושה? והוא הסביר: כי מהשעון אפשר ללמוד כמה דברים חשובים ביותר: ראשית, אפשר להתבונן עליו ולראות, איך הזמן רץ, זאת ועוד, אפשר ללמוד ממנו שאין הוא נח לרגע ואינו נרתע משום דבר במלוי תפקידו, ובעיקר אפשר לעשות בו טובה ליהודי המבקש לדעת מה השעה.
ספר "ומתוק האור נישואין"

הכלה נותנת לחתן טלית של מצוה

טעם למנהג זה כתב רבי זאב מזיטומיר זצ"ל בספרו "אור המאיר", כי בציצית ישנם ל"ב חוטים כמין תיבת לב, לכן ביום חתונתו וביום שמחת לב החתן, שולחת לו הכלה טלית בעלת ל"ב חוטים ורומזת לו בכך: הרי שלך וזהו חלקך הניתן לך מאת ה'.

ספר "ומתוק האור נישואין"

הלכה: כיבוד אב ואם, גדרי כבוד באחיו הגדול

